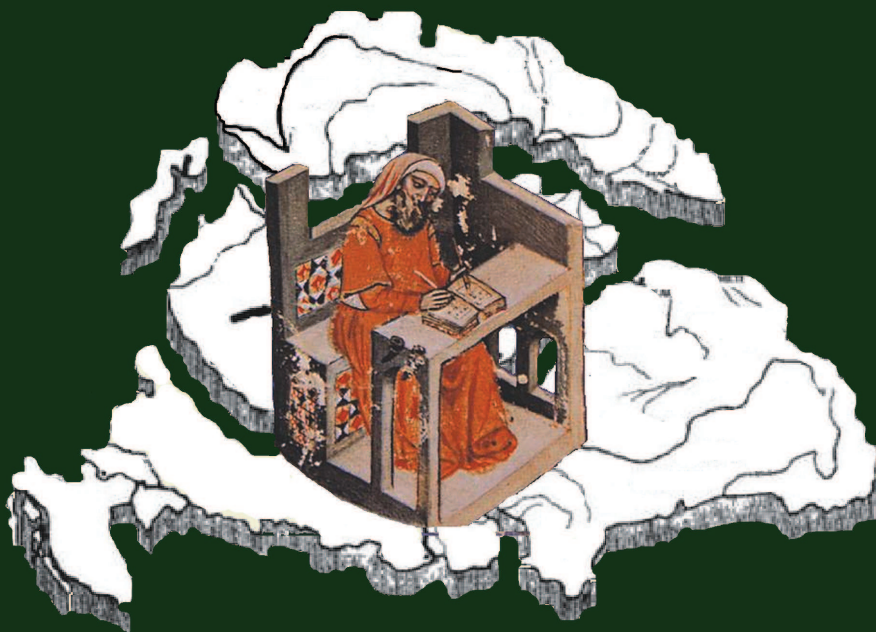

ÜNNEPI PARERGÁK

BODA József

65. SZÜLETÉSNAJPA TISZTELETÉRE

Ünnepi parergák

B O D A J ó z s e f

65. születésnapja

tiszteletére

Salutem, 4.

sorozatszerkesztő
PARÁDI József

sorozatgondozó
Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti
Tudományos Társaság

Budapest
HU-ISSN 2416-2078
HU-EISSN 2560-094X
DOI **prefix**HU-EISSN2560-094X

Ünnepi parergák
B O D A J ó z s e f
65. születésnapja
tiszteletére

Szerkesztette:
PARÁDI József

Budapest
2018

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti
Tudományos Társaság

HU-ISBN 978 615 80 3097 7
HU-EISBN 978 615 59 3600 5

Ünnepi parergák
B O D A J ó z s e f
65. születésnapja
tiszteletére

© Szerzők, 2018
© Szerkesztő, 2018

HU-ISSN 2416-2078
HU-EISSN 2560-094X
HU-ISBN 978 615 80 3097 7
HU-EISBN 978 615 59 3600 5

Dr. BODA József Ph.D.habil doc. nyá.nb.vörgy.

a magyar rendvédelem-történet magistere

Piktogram A rendvédelem-történeti elismerések

- 25 éves Emlékérme
- Rendvédelem-történetért Díj
- Rendvédelem-történetért Érdemrend
a rendvédelem-történet kiváló művelőjének
- Rendvédelem-történetért Érdemrend
a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának
- Rendvédelem-történetért Érdemkereszt
a rendvédelem-történet kiváló művelőjének
- Rendvédelem-történetért Érdemkereszt
a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának
- Rendvédelem-történetért Érdemérem

Az ünnepelt elismerései

Év	Elismerés	Adományozó
1978	„A Haza Szolgálatáért Érdemérem” bronz.	Honvédelmi miniszter.
1984	„A Haza Szolgálatáért Érdemérem” ezüst.	Honvédelmi miniszter.
1987	„A Haza Szolgálatáért Érdemérem” arany.	Honvédelmi miniszter.
1988	„Aranykoszorús I. osztályú, ejtőernyős tiszt cím és jelvény	Honvédelmi miniszter
1993	„A Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztje”	Köztársasági elnök
1994	„Bátorságért Érdemjel”	Belügyminiszter
1994	„Magyar Köztársasági Emlékérem”	Köztársasági elnök
1997	„Díztör”	Belügyminiszter
2002	„Rendőrségi Főtanácsos”	Belügyminiszter
2002	„Rendvédelem-történetért Érdemérem”	SZBMRTT
2003	„Díztör”	Belügyminiszter
2003	„Rendvédelem-történetért Érdemkereszt” önzetlen támogató fokozat	SZBMRTT
2003	„Tudományos Munkáért Emlékérem”	BM Tudományos Tanács
2004	„A rendvédelem-történet magistere” kitüntető cím	SZBMRTT
2004	„Magyar Királyi Csendőrség Aranykoszorúval Ekesített Emlékkeresztje”	MKCsBK
2005	„Díztör”	Belügyminiszter
2005	„Grúzia (UNOMIG) Emlékérem”	ENSZ
2006	„Díszolgári cím”	Zugdidi grúziai város
2006	„Rendvédelem-történetért Érdemkereszt” kiváló művelő fokozat	SZBMRTT
2007	„Rendvédelem-történetért Érdemrend” önzetlen támogató fokozat	SZBMRTT
2008	„Szolgálati Érdemjel Arany fokozata”	Honvédelmi miniszter
2008	„Tiszti Szolgálati Jel I. fokozat”	Honvédelmi miniszter
2008	„Kertész Imre Emlékérem”	MRTT
2010	„Köszönőlevél”	USA Küm. áltitkh. és az FBI igazgatójától.
2010	Rendvédelem-történetért Díj	SZBMRTT
2012	„Díszkard”	Belügyminiszter
2012	„Békefenntartásért Emlékérem”	Belügyminiszter
2012	„Szabó András Emlékérem”	Belügyi Tudományos Tanács
2013	„Zsolnay-készlet emléktárgy”	Belügyminiszter
2013	„Kossuth kard”	ORFK

Év	Elismerés	Adományozó
2013	„Emléktárgy”	KNBSZ főigazgatója
2014	„Szent György Plakett”	MRTT
2014	„Festmény Emléktárgy”	Belügyminiszter
2015	„25 éves Emlékérme”	SZBMRTT
2015	„Csendőr Emlékérem”	MKCsbK
2016	„Közszolgálatért Érdemjel Arany Fokozat”	Belügyminiszter
2018	„Hadik Pisztoly” Emléktárgy	ORFK

Rövidítések:

- BM = Belügyminisztérium
- ENSZ = Egyesült Nemzetek Szervezete
- FBI = Federal Bureau of Investigation
(Szövetségi Nyomozó Iroda)
- KNBSZ = Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat.
- MKCsBK = Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség.
- MRTT = Magyar Rendészettudományi Társaság.
- SZBMRTT = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történelmi Tudományos Társaság.
- USA = United States of America
(Amerikai Egyesült Államok)

TARTALOMJEGYZÉK

DEÁK József Laudatio	15.p.
DEÁK József (ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7661-4485) A Belügyi Szemle és az ideológiai háború Helsinkitől a rend- szerváltásig 1975-1990.....	23.p.
doi: 10.31626/HU-EISSN2560094X.IV.TOM.23-40.p	
ERNYES Mihály (ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7819-1781) SZALAY József életútja (1870. II. 17. Békéscsaba – 1937. IV. 25. Szeged).....	41.p.
doi: 10.31626/HU-EISSN2560094X.IV.TOM.41-94.p	
PARÁDI Ákos (ORCID : https://orcid.org/0000-0002-1873-0605) BORHY Sándor , FERY Oszkár , MENKINA János.....	95.p.
doi: 10.31626/HU-EISSN2560094X.IV.TOM.95-116.p	
PARÁDI József (ORCID : https://orcid.org/0000-0003-3368-2944) Magyar határőrizet az I. világháború kitörésekor.....	117.p.
doi: 10.31626/HU-EISSN2560094X.IV.TOM.117-132.p	
SOM Krisztián (ORCID : https://orcid.org/0000-0002-6993-2207) Magyar állami vezetők hivatalos légiútjait megvalósító szervezetek 1950-1989.....	133.p.
doi: 10.31626/HU-EISSN2560094X.IV.TOM.133-144.p	
SUBA János (ORCID : https://orcid.org/0000-0002-2310-7746) Provokáció a komáromi határállomáson.....	145.p.
doi: 10.31626/HU-EISSN2560094X.IV.TOM.145-168.p	
SZIGETVÁRI Oszkár (ORCID : https://orcid.org/0000-0003-4166-1625) A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete.....	169.p.
doi: 10.31626/HU-EISSN2560094XTOMIV.169-180.p	
A kötet tanulmányainak jegyzetapparátusaiban egységesen alkalmazott rövidítések.....	181.p.
A kötet szerzői.....	182.p.

„*Vestigal quodam specularantes.*”
Tisztelgés a tudós előtt.

LAUDATIO

BODA József 1953. VII. 18-án Törökszentmiklóson jött a világra tízgyermekes család elsőszülött gyermekeként. Az általános iskola elvégzése után – hogy szüleinek ne jelentsem komoly költséget a gimnáziumi tanulmánya –, ipari tanulóként járműlakatos szakmát szerzett. Két évnyi munka közben a dolgozók esti középiskolájában érettségizett.

Ejtőernyősnek ipari tanulóként jelentkezett, és 1969. V. 2-án, 16 évesen végrehajtotta élete első ejtőernyős ugrását Szolnok-Szandaszőlős sportrepülőterén. Közben megtudta, hogy az ugrásokat hivatásszerűen is lehet folytatni. Így jelentkezett, a Kossuth Lajos Katonai Főiskolára mélységi felderítő szakra, ahol 1976-ban eredményesen fejezte be tanulmányait. Első tiszti beosztása Szolnokon a 24. önálló mélységi felderítőszázadnál volt.

1981-1984 között Szombathelyen szolgált. Csoport-parancsnokként kezdve, eljutott a mélységi felderítő század parancsnoki, illetve az önálló zászlóalj törzsfőnöki beosztásig, majd 1987-ben a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia felderítő szakán szerzett egyetemi végzettséget, parancsnoki diplomát. 1987-1991 között ismét Szolnokon kapott beosztást. Katonai szolgálatának 19 éve alatt többször részesült kitüntetésben és számos egyéb elismerésben. 1988-ban jelent meg első hivatalos publikációja „*Az összefegyvernemi hadsereg felderítő tevékenysége a Nagy honvédő háborúban*” címmel a *Honvédelem* folyóirat 7. számában.

1991. VIII. 1-jével szolgálati érdekből átkerült az ORFK Rendőrség Különleges Szolgálatához (RKSZ), parancsnokhelyettesi (műveleti parancsnoki) beosztásba, és még abban az évben részt vett az Amerikai Egyesült Államokban egy terroristaellenes túsztárgyaló, és lövészkutatói tanfolyamon. Az RKSZ állomány különleges műveletekre történő felkészítését, illetve ezek végrehajtását hat éven át szervezte, irányította és vezette emellett az ejtőernyőzést rendőrként is tovább folytatta.

A műveleti parancsnoki beosztásból pályája a továbbiakban két, egymással szorosan összefüggő, de mégis más-más képességeket, attitűdöket kívánó szintérré ágazott. Az egyik vonal a miszsiós tevékenység volt.

A rendszerváltás után, a rendőrség kialakítása, társadalmi elismertségének növelése komoly kihívást jelentett a fegyveres szervezet vezetői számára. Magyarország nemzetközi békefenntartó missziókba történő bekapcsolódása az ország és a rendőrség hazai és nemzetközi elismerését is szolgálta. Az ünnepelt ebben az időszakban lett a nemzetközi békefenntartás első magyar parancsnoka, 1992-től pedig megkezdte külföldi szolgálatainak sorát.

Először — kilenc nappal az indulása előtt parancsnok nélkül maradt — százfős kambodzsai rendőri kontingens vezetőjévé nevezték ki. Ekként szolgált tizennégy hónapon keresztül az ENSZ Kambodzsai Átmeneti Hatóságának Rendőri Missziójában, egyúttal betöltve Prey Veng megye rendőr-főkapitányi beosztását is.

Egyetlen de az ünnepelt tevékenységét jól jellemző epizód ebből az időből, hogy *Sihanuk* herceg fiának fegyveresei, bekerítették a fegyvertelen magyar rendőrök által is biztosított régiós parancsnokságot, felszólítva őket az objektumuk kiürítésére felszerelésük hátrahagyására. A védelmükre kirendelt fegyveres ENSZ katonai alakulat már el is vonult szolgálati helyéről . . . „*Rendőreink biztonsága az elsődleges, mindenkit épen, egészségesen kell hazahozni!*” csengtek fülébe újból és újból dr. PINTÉR Sándor r. vezérőrnagy, országos rendőrfőkapitány Ferihegyen, a reptéri eligazításon elhangzott intelmei. Végül bátor parancsnoki helyállással sikerült a bázist megvédeni. Ezért az ENSZ-főparancsnokság a magyar rendőröket példaképpül állította más nemzetek képviselői elé.

Következő állomáshelye, 1994-től egy éven át Mozambik volt, ahol az ENSZ-rendőri megfigyelőcsoport parancsnokaként egyben az ország déli régiójának rendőr-főkapitánya teendőit is ellátta.

1995-ben „*A mélységi felderítés fejlődése, helye, szerepe az új védelmi alapelvekben*” című értekezésével, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen szerzett egyetemi doktori fokozatot.

1995. X. 4-én pedig végrehajtotta ezredik ejtőernyős ugrását. 1996-ban elvégezte a Rendőrtisztviselői Főiskola büntetőjogi átképző szakát.

Ezt követően másfél évig, Bosznia-Hercegovinában, az ENSZ-rendőri misszió magyar kontingens parancsnokaként teljesített szolgálatot, egyben pedig Banja Luka régió és a megye rendőr-főkapitánya is volt.

1997-től két éven át a budapesti Nemzetközi Rendvédelmi Akadémia (International Law Enforcement Academy – ILEA) igazgatója tisztségét töltötte be.

1997-ben, 1998-ban, 2000-ben és 2002-ben az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) kötelékében nemzetközi választási felügyelőként tevékenykedett Bosznia-Hercegovinában, Szerbiában, Montenegróban, valamint Koszovóban.

Végül pedig 2004-től, tizenöt hónapon át a grúz ENSZ misszió megfigyelő csoportjának (UNIMOG) rendőri főtanácsadója volt.

2006 és 2010 között itthon és a helyszínen irányította az afganisztáni Baghlan tartomány rendvédelmi szervezetei felkészítési és fejlesztési terveinek kidolgozását, kiképzését. Vezetésével építették fel az Afgán Nemzeti Rendőrség felsővezetői kiképzési programját, majd ő felelt az Irakban szolgálatot teljesítő magyar rendőri csoport kiválasztásáért, felkészítéséért is.

E tevékenységei és elért eredményei hazai és nemzetközi elismeréseként 1999-2010 között a BM majd az IRM Nemzetközi Oktatási Központ igazgatója, utóbb IRM Nemzetközi Oktatási és Polgári Válságkezelési Központ főigazgatója volt.

Eközben „Válságdiplomácia” témakörben, óraadó tanárként oktattott az óbudai Zsigmond Király Főiskolán. 2002-től a Genfi Központ Fegyveres Erők Demokratikus Ellenőrzéséért elnevezésű nemzetközi szervezet rendőri tanácsadójaként dolgozott.

Több mint 10 éven át a Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetségének elnöki tisztjét töltötte be.

Mint hivatását szerető ember nem érte be a korábban megszerzett ismeretek, tapasztalatok alkalmazásával. Köztudomású róla, hogy életpályája során folyamatosan tanult, tovább szélesítve, mélyítve tudását és erre ösztönözte munkatársait is, mint megannyiszor mondta: *„Ahhoz, hogy valaki hiteles vezető legyen, az adott szakmában is el kell mélyülnie.”*

Az Európai Rendőr Akadémia (CEPOL) egyik alapítója volt. Magyarország uniós csatlakozásától 2004-től 2010-ig a szervezetben képviselte hazánkat, utóbb vezetőtestületének tagja is volt. 2011. I. 1. és 2011. VI. 30. között, a magyar EU elnökség idején a belügyminiszter utasítására a nemzetközi szervezet Vezető Testületét irányította.

2000-ben az amerikai Szövetségi Nyomozó Hivatal Nemzeti Akadémiáján, majd 2002-2003-ban az Európai Rendőr Akadémia felsővezetői tanfolyamán szerzett képesítést.

2007-ben a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen nyerte el Ph.D. fokozatát a nemzetközi békefenntartás és polgári válságkezelés témájában.

Széleskörű gyakorlati tapasztalata és a folyamatos képzés keretében elsajátított ismeretei, a több évtizedes nemzetközi rendfenntartói tapasztalatai tették lehetővé, hogy elméleti szinten is színvonalas, példaértékű tevékenységet folytasson.

Ezen ismereteit és tapasztalatait igyekszik átadni ma is a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen, a Nemzetközi Rendészeti Akadémián.

2008-2009 között, a Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetségének (MEBSZ) elnökeként, az Európai Ejtőernyős Szövetség (UEP) soros elnöke is volt. Vezetésével angol nyelven összeállították és kiadták a szervezethez tartozó 10 tagállam katonai ejtőernyőzését összefoglaló kötetet.

2010/2011. tanévtől a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Doktori Iskoláján témahirdető, majd témavezető oktatóként tevékenykedett. Elméleti munkásságában az oktatás mellett jelentős helyet foglal el a képzési anyagok kidolgozása. Egyebek közt részt vett — az ENSZ Békefenntartó Főigazgatóság felkérésére — a békefenntartói alaptanfolyam, a rendőri tanácsadói és kiképzői, valamint a misszióvezetői tanfolyamok angol nyelvű oktatási alapanyagainak, továbbá az EBESZ megbízásából a szervezet rendőri alapképzéssel és a demokratikus rendőri munka alapjaival foglalkozó angol nyelvű kézikönyveinek kidolgozásában.

Sokszínű, szerteágazó gyakorlati és elméleti tevékenységét jól tükrözi kutatási területének összetettsége is.

Hivatástudattal és elkötelezettséggel végzett munkáját hazai és nemzetközi téren egyaránt elismerték, ami nem ritkán újabb, nagyobb szabású feladattal, megbízással járt.

2010. I. 10-ével a köztársasági elnök rendőr dandártábornokká léptette elő, illetve ugyanebben az évben a belügyminiszter javaslatára a miniszterelnök a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatójává nevezte ki. 2010-2014 között e szervezetet vezette, 2013 augusztusától vezérőrnagyként.

2014-2015-ben a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ főigazgatója volt.

Nemzetbiztonsági felsővezetőként is példaértékű szakmai és tudományos munkát folytatott. 2012-ben egyetemi docensi címet ért el, majd a Hadtudományi Doktori Iskola Tanácsának tagjává kérték fel, továbbá tudományos tevékenysége elismeréseként bekerült az Egyesült Államokban megjelenő *Police Practice and Research An International Journal*, folyóirat szerkesztő bizottságába.

2013-tól négy éven át a Nemzeti Közszerződési Egyetem Nemzetbiztonsági Intézete Polgári Nemzetbiztonsági Tanszékét vezette. 2014-ben habilitált. Ennek nyomán a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagjává vált, egyben a Magyar Tudományos Akadémia Hadtudományi Bizottságának alelnöki tisztjét is betöltötte.

2001-től a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja, 2015-től a tudományos társaság Nemzetbiztonság-történeti Szakosztályának vezetője, majd 2016-ban a tagság beválasztotta az elnökségbe. 2016-tól a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. tudományos periodika szerkesztőbizottsági tagja.

2015-2018 között, 65. évének betöltéséig a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Karának dékánja volt. Egyebek közt célul tűzte ki, hogy a karral az egyetem és a belügyminisztérium vezetése egyfajta erőforrásként, tudásbázisként számoljon. A hallgatókat pedig arra ösztönözte a kar oktatói gárdájával egyetemben, hogy folyamatosan tanuljanak, képezzék magukat, legyenek kitartóak. Életüket a példamutatás, a szakmaiság, a szerénység és a szorgalom jellemezze!

A kar egyik tanévkezdésekor, a tanulmányaikat kezdő hallgatók első testnevelési óráján megjegyezte: „*Csak olyan szintű sportteljesítményre kell képesnek lenniük, amit hatvanon túli dékánjuk is végrehajt!*” Tempós fekvőtámaszszorozatát pár „golya” tudta csak követni.

Mint egy interjúban megjegyezte legtöbbször az édesapja, vezetői, és katonai főiskolai osztályfőnöke tanította. Katonaként megtanult fegyelmezetten élni, de mindig volt önálló véleménye. Társai és az idősebbek tiszteletét folyamatosan előtérbe helyezte. Mások-

kal szemben is a tudást, a lelkiismeretességet, a pontosságot és a tisztességet tekintette a legfőbb értékmérőnek.

Hivatásos pályafutása során 19 évet töltött mélyeségi felderítő-tiszti beosztásokban, 27 évet pedig a belügyminisztérium által irányított szervezetekben. Szakmai, tudományos és tudományos szervező tevékenységéért számos kitüntetést, elismerést kapott.

Pályája során, másokhoz hasonlóan gyakran ő is úgy érezte, hogy céljai elérése háromszor annyi erőfeszítésbe került mint másoknak, de nem bánta meg.

A katonai és a rendőri vezetők körében nem túl gyakori, hogy valaki, több hivatásrendben is teljes vezetői karriert tudhasson magának. Tisztelői szerint, és a tapasztalatok alapján, ennél is ritkább, hogy mindehhez tiszteletreméltó oktatói és tudományos tevékenység is párosuljon. Az ünnepelt mindennek köszönhetően átfogó, a biztonsági szektor szinte teljes spektrumát felölelő tudásra tett szert. Személyében megtestesül a gyakorlat és az elmélet egysége. Munkássága, az egyéni képességek olyan kibontakoztatása, amelyen átível a környezet számára folyamatosan közkinccsé tett szellemi értékteremtés.

Számára megadatott, hogy katonai, rendőri, és nemzetbiztonsági vezetőként mind belföldön, mind a nemzetközi rendőri együttműködési térben elismerésekben gazdag pályafutást mondhasson magának.

Tartalmas életútja során mindvégig meg tudta őrizni emberiségét, hivatástudatán nyugvó kitartását, a hazája, a biztonság iránti példás elkötelezettségét.

Az ünnepelt szerint a jó parancsnokot a példamutatás és a gondoskodás jellemzi. Fontos alapelvnek tartja, hogy annyi tiszteletet kell megadni mindenkinek, mint amennyit másoktól elvárunk. (Rá jellemző eset, hogy az FBI akadémián évekkel utána kikerkezett magyar hallgatóhoz az volt az első kérdés, ismeri-e BODA Józsefet, aki ezek szerint, személyiségével olyan kedvező nyomot hagyott magáról, hogy utána szinte egy országgal azonosították.

Közösségi beállítottságát jól jellemzi, hogy összesen közel 30, főként hazai, néhány nemzetközi egyesületnek, szövetségnek, tudományos társaságnak volt alapítója, tagja, vezetőtestületének résztvevője vagy választott vezetője.

A testedzés nemcsak sport számára, hanem életstílusává, vált. Bárhová utazik, viszi futócipőit, máig hetente két-háromszor fut egy órát. Szeret olvasni, de szabadideje nagy részét immár igyekszik családjával tölteni feleségével, négy gyermekével, öt unokájával.

Egykori sorkatonái, missziós rendőr kollégái negyven év elteltével is megismerik, keresik. Jó páran közülük máig „főnök”-nek hívják a – mint róla mondják – halk szavú, visszafogott, megértő, megbízható, segítőkész, titoktartó, örök optimista, mindenre megoldást találó egykori parancsnokukat. Tekintélye ugyanis nem a hangerején, csillagjain vagy beosztásán, hanem tudásán, szorgalmán, elhivatottságán, következetességén, szakértelmén nyugodott. Erkölcsi bátorsága pedig abban állt, hogy csendes szerény magatartása sohasem tartotta vissza meggyőződése őszinte megvallásától akkor sem, ha az nem kecsegtetett sikerrel.

Budapest, 2018. IX. 19.

Dr.jur. DEÁK József

